

С Т А Н О В И Щ Е

по конкурс за заемане на академичната длъжност **ДОЦЕНТ** във Висше училище по сигурност и икономика – Пловдив по област на висше образование: 9. Сигурност и отбрана, професионално направление: 9.1. Национална сигурност (Екологичната сигурност като елемент от националната сигурност)

Конкурсът за заемане на академична длъжност „доцент” във Висше училище по сигурност и икономиката (ВУСИ) – град Пловдив, обявен в ДВ бр.56 от 19.07.2022 г. и на интернет страницата на ВУСИ на основание на чл.4 ал.т.2 и чл.24, 25, 26, 27 от ЗРАСРБ и чл. 2, чл. 56, 57, 61 и 63 от Правилника на ВУСИ за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Кандидат в конкурса: д-р Атанаска Иванова Тунтова

Автор на становището: доцент д-р Милорад Руменов Йорданов

Основание за изготвяне на становището: заповед № 35 от 31.10.2022 г. на Ректора на Висше училище по сигурност и икономика, гр. Пловдив

2022 г.

София

1. Обща характеристика на преподавателската и научноизследователската дейност на кандидата

Кандидат по конкурса за академична длъжност „доцент“ в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление: 9.1. Национална сигурност (Екологичната сигурност като елемент от националната сигурност) е д-р Атанаска Иванова Тунтова. Тя е бакалавър по стопанско управление и има две магистратури по психология и финанси, получени в ПУ “Паисий Хилендарски“ и Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“. Преподавателската и научноизследователската дейност на кандидата е посветена на една от подсистемите на системата за национална сигурност, каквато е екологическата сигурност, нейните измерения и рискове.

Биографията на единствения кандидат по настоящата конкурсна процедура, показва експертиза и доказан административен капацитет в области, изцяло относими към изискванията в процедурата. Натрупаният опит, изразяващ се в заемането на различни управленски позиции през годините се съчетава с преподавателски и научноизследователски капацитет. Д-р Тунтова владее отлично английски и френски езици. Това ѝ е дало възможност да участва в редица международни и национални форуми и др. мероприятия. Със своя професионален и практически опит, и научноизследователски потенциал, кандидатът допринася за формирането на необходимите способности в сектора за екологична сигурност.

2. Съответствие на количествените резултати от научната и преподавателската дейност на кандидата с минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионалното направление „Национална сигурност“

Научната продукция, представена от кандидата в конкурса напълно отговаря на националните минимални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ по дейности и показатели в ПН 9.1. „Национална сигурност“. Списъкът на представените от д-р Тунтова по конкурса за академична длъжност „доцент“ научни трудове, публикувани след придобиване на образователната и научна степен „доктор“ включва 16 заглавия. Научните трудове на доктор Тунтова са обособени както следва: монография – 1 (един) бр.; книга, публикувана на базата на защитен дисертационен труд – 1 (един) бр.; научни статии – 5 (пет) бр.; научни доклади – 9 (девет) бр. От тях

две са на английски език, публикувани в чужбина. От общия брой публикации шест са под печат, за което са представени необходимите документи. Всички публикации на кандидата са авторски. От направената справка се вижда, че при и изискан минимум от 400 точки, д-р Тунтова има 510, което показва, че надвишава изискванията по отношение на показателите за заемане на длъжността „доцент“.

Представените научни трудове непосредствено са свързани с научната специалност и тематичната област на конкурса за академична длъжност „доцент“. Постигнатите научни и научно-приложни резултати и приноси в трудовете на д-р Тунтова я определят като целенасочен учен и изследовател, познаващ и развиващ съвременните тенденции в изследваните от нея области, с поглед към бъдещото развитие на системите за сигурност, в частност на екологията като елемент на сигурността. В потвърждение на това е и обстоятелството, че всеки от научните трудове се явява преход и надграждане в научно-изследователската дейност на кандидата.

Трудове на кандидата са публикувани в научни издания след придобиването на образователната и научната степен „доктор“ през 2020 г. в областта на използването на минералните води в хранителната индустрия. Заглавията на публикациите и изданията, в които са публикувани като цяло отговарят на тематиката на професионалното направление 9.1. Национална сигурност. Актуалността на разработваните проблеми в предложените за рецензиране трудове, в научно и научно-приложно отношение произтича от необходимостта да бъде разширено системното научно познание в сектора за сигурност с акцент на екологичната сигурност.

Трудовете, представени от д-р Тунтова, се отличават с актуалност, последователност и аналитична мисъл и непосредствено са свързани с научната специалност и тематичната област на конкурса. Те представят автора им като изследовател, популяризиращ научните изследвания и постижения в теорията и практиката.

3. Оценка на научните постижения и приноси в предложените за рецензиране трудове

Произведенията са създадени от д-р Тунтова са свързани с изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионалното направление „Национална сигурност“.

Основният монографичният труд, представен от кандидата за участие в конкурса е авторско произведение със заглавие „Екологичната сигурност като елемент от националната сигурност“. Научните и научно-приложните достойнства на монографичния труд и съпътстващите го публикации, го правят приложим и достъпен до широка читателска група, имаща отношение към екологичната сигурност. Монографичния труд е в обем от 186 страници и отговаря на изискванията на нормативната база. Разработен е в три глави, въведение и заключение, използвана е съвременна библиография. Трудът е самостоятелно разработено научно изследване с теоретичен и практически принос. Целта на монографията е да покаже връзката между елементите на околната среда, изменението на климата и изчерпването на ресурсите с екологичната сигурност, както и възможностите за предотвратяване на рисковете за човека, икономиката и природата. Разгледани са различни аспекти на заплахите за околната среда и екологичната сигурност, както и въздействието им върху здравето на човека и неговата уязвимост. Значително място е отделено и на водните ресурси, като важен фактор за националната сигурност, както и за развитието на жизнената среда на населението. Също така е направена връзка на изменението на климата с европейската програма по този проблем.

Извършен е анализ на основните компоненти на околната среда, като са посочени неблагоприятните въздействия върху тях, рисковете и заплахите за околната среда и населението при евентуалното им настъпване. Отделено е внимание и на управлението на риска и възможността от предотвратяване на неблагоприятни въздействия, особено касаещи опазване здравето и живота на гражданите.

Направен е обстоен анализ на изчерпването на ресурсите в контекста на геоикономическите предпоставки в битката за ресурси и сигурност. Отчетени са възможностите да бъде използвана кръговата икономика като инструмент за екологичната сигурност. Проучено е изменението на климата и ефектът от климатичните промени върху околната среда, икономиката и въздействието върху хората. Анализирани са политиките по изменение на климата, Европейски зелен пакт и ползите му за околната среда.

Кандидата д-р Тунтова е представила още оригинални трудове, като е публикувала 16 научни разработки - статии и доклади в списания с научно рецензиране или в томове с научни публикации. Всички публикации са самостоятелни, като голяма част от тях са на английски език. Посочените публикации определено съответстват на

тематиката на професионално направление 9.1 Национална сигурност. В тези трудове преобладава интердисциплинарният подход, което също можем да отнесем към техните достойнства и към факторите осигуряващи адекватността на тези публикации на условията на конкурса.

Представените трудове, освен че имат значителен принос към обогатяването на теорията в сферата на екологичната сигурност, имат и висока практическа стойност, с оглед на значимостта на предизвикателствата пред съвременното управление на службите за сигурност. Екологичната сигурност е включена в стратегията за националната сигурност като елемент от същата с посочени пет приоритета свързани с опазване на околната среда, което е от особена важност, предвид все по-нарастващите проблеми в областта на опазването на околната среда и увеличението на заплахите за здравето на хората. В своите изследвания кандидата дефинира научни факти, създава и обособява нови класификации и предлага нови модели за изграждане екологичната политика на Република България. Резултатите от авторските научни трудове, както като теоретични обосновки, така и като формулирани насоки за практически дейности са с пряко значение за подобряване на работата на компетентни структури и специализирани органи в посочената сфера. Авторът представя идеи за развитие на екологичната сигурност на Република България.

4. Научно-приложни резултати и приноси в трудовете на кандидата

Приносите в трудовете, представени за участие в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“, се отличават със своята научна и научно-приложна значимост за ефективното управление на процесите, свързани с екологичната сигурност на Република България. Приемам приложената справка на д-р Тунтова за направените приноси. Като научно-теоретични приноси кандидата е систематизирала екологичните фактори, влияещи върху развитието на екосистемите и промяната им при взаимодействието на различните видове. Направена е систематизация на съществуващите в литературата определения за сигурност и екологична сигурност, както и връзката човек – природа. Също така е направена връзка между структурните и институционалните промени предизвикани от прехода на икономическите системи, след приемането на България в ЕС. Изследвано е влиянието на европейското законодателство и очакваните резултати от зелената сделка. Изследвани са въпросите, свързани с изменението на екосистемите и въздействието им върху човека, а също така и взаимовръзката между екология, околна среда и човек. Направен е анализ на

възможностите на екологичната система за мониторинг и използването ѝ за предотвратяване на рискови заплахи за околната среда и човека. Направен е обстоен анализ на изчерпването на ресурсите в контекста на геоикономическите предпоставки в битката за ресурси и сигурност.

Като практико-приложни приноси могат да бъдат изведени анализите на предпоставките за изпълнение на Стратегията за национална сигурност и необходимостта от финансови и човешки ресурси. Кандидата е проучила изменението на климата и ефектът от климатичните промени върху околната среда. Представени са възможностите за използване на зелени технологии и кръгова икономика за опазване на природните ресурси. Анализирани са процесите на урбанизацията като заплаха за екологичната сигурност. Направен е анализ на възможностите за управление на риска и предотвратяване на заплахите за екосистемите. Обследвана е връзката между кръговата икономика и сигурността и ползата ѝ за екологичната сигурност.

Научноизследователските трудове на д-р Тунтова отразяват резултати от анализи на събития и обществени явления, свързани с генериране на нови знания основаващи се на ефективни механизми и инструменти за разширяване на обхвата на екологичната сигурност в РБ. Значимостта и ефекта на приносите за науката и практиката, които са лично дело на кандидата по конкурса, са доказани в нейните научни трудове, с което я утвърждават като учен в областта на екологичната сигурност.

5. Оригинаалност на представените трудове и достоверност на научните данни в тях

При запознаването и оценката на трудовете на д-р Тунтова не установих наличие на плагиатство. Представените за оценка от научното жури публикации са лично дело на кандидата за доцент. Методологията, която е използвана при изследванията съчетава различни методи, упражняването на които по отделно или в съвкупност довежда до оценка за достоверност на получените научни данни.

Авторът на трудовете е предоставила писмени справки, в които са отразени получените точки по групи показатели за съответствие с минималните национални изисквания за доцент в професионалното направление „Национална сигурност“, приносите за теорията и практиката, които се съдържат в публикациите и получените

научни и практико-приложни резултати. Приемам приносите и научните резултати, описани и обяснени от кандидата в справките, приложени в материалите за конкурса.

Препоръчвам на д-р Тунтова в бъдеще да насочи публикационната си дейност към издания с научно рецензиране и индексирани в международната научна мрежа и да популяризира дейността си чрез издаване на повече научни трудове на английски език.

6. Заключение

Научноизследователските трудове на д-р Атанаска Иванова Тунтова заслужават положителна оценка. Тя познава добре литературните източници по изследваните проблеми и ги използва със стремеж към творчески подход. Наукометричните параметри на кандидатката отговарят на законовите изисквания за придобиване на академичната длъжност “доцент” в професионалното направление „Национална сигурност“. Не познавам лично кандидата в конкурса, но разглеждайки цялостната ѝ научна дейност, оставам с убеждението, че тя е един утвърден и признат учен, с отлични перспективи за понататъшно развитие.

Всичко това ми дава основание да предложа на уважаемото научно жури по конкурса д-р Атанаска Иванова Тунтова да бъде избрана и предложена да заеме академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование: 9. Сигурност и отбрана, професионално направление: 9.1. Национална сигурност (Екологичната сигурност като елемент от националната сигурност).

11.11.2022 г.

Изготвил становището:

гр. София

/доц. д-р Милорад Йорданов/